

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การเก็บข้อมูล

ในการศึกษาถึงความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2525 ที่เปิดสอนวิชาประชากรศึกษา (ส 061) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2524 ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนชาย 1 โรงเรียน โรงเรียนสตรี 3 โรงเรียน และโรงเรียนสหศึกษา 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 10 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองได้ใช้หลักเกณฑ์การสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร (อยู่ในภาคผนวก ก.) แลวนำไปทดลองใช้ก่อน (Pretest) ที่โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์ โรงเรียนสตรี อัสสัมชัญ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนละ 20 ชุด แบบสอบถามได้รับการตรวจแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากการคำนวณคุณภาพของแบบสอบถามและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้กับนักเรียนโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น โดยมีสัดส่วนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนตามตารางสำเร็จรูปในการคำนวณการเลือกจำนวนตัวอย่าง (อยู่ในภาคผนวก ก.) แบบสอบถามทั้งสิ้นมี 823 ชุด แบบสอบถามที่ใช้ได้หลังจากการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว 758 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนแลวนำไปลงรหัสเพื่อเข้าเครื่องเก็บข้อมูลลงในเทปแล้วจึงส่งต่อไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ค่าทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีค่าเฉลี่ย (Mean) ANOVA (Analysis of Variance) และ T-Test เป็นตัวทดสอบความแตกต่าง

จุดประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาว่าปัจจัยต่าง ๆ ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับประชากรศึกษาที่ไปใช้ว่าได้ผลอย่างไร

ปัจจัยที่นำมาศึกษา

1. ปัจจัยทางประชากรคือ เพศของนักเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียน
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ อาชีพบิดาและมารดาของนักเรียน รายได้ของบิดาและมารดาของนักเรียน
3. ปัจจัยทางสังคม คือ การศึกษาของบิดาและมารดาของนักเรียน ประเภทที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่เรียน (อยู่กับบิดาและหรือมารดา, ญาติพี่น้อง, อยู่กับเพื่อนหรือคนรู้จัก, อยู่อิสระลำพังคนเดียว)
4. ปัจจัยอื่น ๆ มีประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน ความถี่ในการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของนักเรียน กลุ่มโรงเรียน (โรงเรียนชาย, โรงเรียนสตรี, โรงเรียนสหศึกษา)

ผลการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครแบ่งตามปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่น ๆ พอสรุปได้ดังนี้

ก. ปัจจัยทางประชากร

1. เพศของนักเรียน

1.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ผลการศึกษาพบว่าเพศของนักเรียนมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ผลการศึกษาพบว่าเพศของนักเรียนมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียน

2.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ช. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

1. อาชีพบิดาและมารดา

1.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า อาชีพบิดาของนักเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า อาชีพบิดาของนักเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.3 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า อาชีพมารดาของนักเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.4 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า อาชีพมารดาของนักเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. รายได้เดือนของบิดาและมารดาของนักเรียน

2.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามีรายได้

ความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ประเภทของที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่

2.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีที่พักอาศัยขณะที่กำลังศึกษาอยู่ต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีที่พักอาศัยขณะศึกษาต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ง. ปัจจัยอื่น ๆ

1. ประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน

1.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาต่างกัน (มากอย่าง, น้อยอย่าง) ผลการศึกษาพบว่าประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้คือ เคยจัดหรือร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับค่านประชากรศึกษา เคยชมนิทรรศการเกี่ยวกับประชากรศึกษาและเคยเรียนวิชาประชากรศึกษา (ส 061) ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างใน ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ คือ เคยจัดหรือร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับค่านประชากรศึกษา, เคยชมนิทรรศการเกี่ยวกับประชากรศึกษาและเคยเรียนวิชาประชากรศึกษา (ส 061) ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ความถี่ในการรับข่าวจากสื่อมวลชนต่อสัปดาห์

2.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่สนใจรับข่าวจากสื่อมวลชน (แทบทุกวัน, บางวัน, ไม่สนใจ) ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ในการรับข่าวจาก

สื่อมวลชนในค่านต่อไปก็คือ หนังสือพิมพ์รายวัน, นิตยสารรายสัปดาห์ รายเดือน, วิทยุ, โทรทัศน์ ใบบลิว หรือแผ่นภาพหรือเอกสารทางวิชาการ โปสเตอร์ ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่สนใจรับข่าวจากสื่อมวลชน ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ในการรับข่าวจากสื่อมวลชนในค่านต่อไปก็คือ หนังสือพิมพ์รายวัน, นิตยสารรายสัปดาห์ รายเดือน, วิทยุ, โทรทัศน์, ใบบลิว หรือแผ่นภาพหรือเอกสารทางวิชาการ โปสเตอร์ ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ประเภทของกลุ่มโรงเรียน

3.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีกลุ่มโรงเรียนต่างกัน (โรงเรียนชาย, โรงเรียนสตรี, โรงเรียนสหศึกษา) ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของกลุ่มโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่เรียนกลุ่มโรงเรียนต่างกัน (โรงเรียนชาย, โรงเรียนสตรี, โรงเรียนสหศึกษา) ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของกลุ่มโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยได้ข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้วิจัยเชื่อว่าอาจนำมาใช้ประเมินผลหลักสูตรเกี่ยวกับประชากรศึกษาที่ไปใช้ว่าได้ผลอย่างไร นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับประชากรศึกษา เช่น ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ โครงการประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรประชากรศึกษาให้เหมาะสมผลที่ได้มีดังนี้ คือ คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแต่ละคนเท่ากับ 21.0 คะแนน จากคะแนนเต็ม 38 คะแนน (55.3%) คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติของนักเรียนแต่ละคนเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแต่ละคนเท่ากับ 162.6 คะแนนจากคะแนนเต็ม 225 คะแนน (72.3%) ดูจากคะแนนเฉลี่ยแล้วสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาปานกลางและ

มีทัศนคติค่อนข้างไปทางบวก และหลักสูตรเกี่ยวกับประชากรศึกษาที่สอดแทรกเข้าไปในวิชาต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ได้ผลพอสมควร ส่วนหลักสูตรประชากรศึกษา (ส 061) นั้นน่าจะปรับปรุงแก้ไขให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้นซึ่งกล่าวคือ หลักสูตรควรเน้นที่การแก้ปัญหา การตัดสินใจของนักเรียนในการเปลี่ยนแปลงทางประชากรเป็นสำคัญ นอกจากนี้ควรที่จะมีการจัดอบรมครูที่สอนประชากรศึกษา (ส 061) เพิ่มขึ้นเพื่อให้ครูที่สอนทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการสอนประชากรศึกษาตรงกัน ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งที่นักเรียนได้รับความรู้ส่วนใหญ่มาจากครู

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าปัจจัยอะไรบางอย่างที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า โทรททัศน์เป็นสื่อมวลชนที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด (ดูจากตารางที่ 14 ในภาคผนวก ข.) ดังนั้นถ้าจะให้การเผยแพร่ประชากรศึกษาให้ได้ผลดีจึงควรที่จะจัดการเผยแพร่ทางโทรทัศน์ ซึ่งอาจจะสอดแทรกในรายการต่าง ๆ ที่แพร่ภาพออกมาหรือจัดแยกเป็นรายการหนึ่งต่างหาก
2. จากผลการศึกษาพบว่า ครูเป็นแหล่งที่นักเรียนคิดว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดมากที่สุด (ดูตารางที่ 26 ในภาคผนวก ข.) ดังนั้นเพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้และมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชากรศึกษา จึงควรที่จะจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนประชากรศึกษาหรือส่งครูไปศึกษาต่อ เพื่อครูจะได้มีความรู้ที่แท้จริงและมีทัศนคติที่ถูกต้องนำมาถ่ายทอดแก่นักเรียนต่อไป
3. ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์ด้านประชากรศึกษา (เคยจัดหรือร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับด้านประชากรศึกษา, เคยชมนิทรรศการเกี่ยวกับประชากรศึกษา, เคยเรียนประชากรศึกษา) ต่างกัน (มากอย่าง, น้อยอย่าง) มีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงควรที่จะได้มีการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนและครูผู้สอนอีกทั้งควรจัดให้มีกิจกรรมนิทรรศการที่เกี่ยวกับประชากรศึกษาให้มีเพิ่มขึ้น
4. เนื่องจากโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาประชากรศึกษายังมีอยู่น้อยมาก จึงควรที่จะได้มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของวิชาประชากรศึกษาเพื่อ

ที่จะได้จัดเปิดสอนวิชาประชากรศึกษาในโรงเรียนของตนต่อไป

5. ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ในการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน (แทบทุกวัน, บางวัน, ไม่สนใจเลย) ไม่มีผลต่อความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชากรศึกษาจึงควรที่จะปรับปรุงการเผยแพร่ข่าวสารให้มีเนื้อหาของข่าวที่เกี่ยวกับประชากรศึกษาเพิ่มมากขึ้นและให้ที่น่าสนใจสำหรับเด็กวัยรุ่นมากขึ้น เพื่อที่ว่าเด็กเหล่านั้นจะได้สนใจที่จะติดตามข่าวทางสื่อมวลชน

6. ควรจะมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันโดยศึกษาในระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ประถมศึกษาปีที่ 4, มัธยมศึกษาปีที่ 6, อุดมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้น

7. ควรจะมีการวิจัยทดสอบความแตกต่างโดยมีตัวแปรควบคุมบางตัวที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน เช่น เพศ, กลุ่มโรงเรียน

8. ควรจะมีการศึกษากับประเภทโรงเรียนเอกชน (ถ้าโรงเรียนเอกชนมีการเปิดสอนวิชาเลือกประชากรศึกษา)

9. การวัดฐานะทางเศรษฐกิจของบิดาและมารดาจะมีการวัดด้วยวิธีอื่น ๆ ด้วย นอกจากวัดด้วยอาชีพและรายได้ของบิดาและมารดา เช่น วัดจากสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านประกอบ

10. น่าจะมีการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่มียุทธศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างทีละคู่ต่อไป โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) โดยให้มีระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

11. น่าจะมีการวิจัยในเรื่องเดียวกันกับโรงเรียนในส่วนภูมิภาคที่เปิดสอนวิชาประชากรศึกษา (ส 061)